

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinosti je moč.

EDINOST izhaja vsako sabote zjutraj; cena za vse leto je 4 gld. 40 kr., za polu leta 2 gld. 20 kr., za dejet leta 1 gld. 10 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravnistvu in v tržkah v Trstu po 2 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 8 kr. — Narodna, reklamacija in inserate prejema Opravnistvo via Zonta 5.

Vsi digiti se pošiljajo Uradništvo via S. Lazzaro. Tip. Hnala; vsak mora biti frankiran. Rukopisi brez posebne vrednosti se ne vratajo. — Izstavni razne vesti naznani in postanek s siračenjem po pogodbah — prav cenom; pri kratkih oglaših z dežbarskimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Pot do večjega napredka in blagostanja.

V zlatih črkah v zgodovini
Se berò narodov čini;
Le od našega ni glasa,
S prejšnjega ne zdanjga časa.
Jenko.

Starejša zgodovina nam ne pripoveduje o nikakem posebnem napredku našega naroda, ampak rije nam le krvave in druge boje, katere so bili naši predniki za svoj obstanek.

Nikakor tedaj ni čudno, ako se slovenski narod še danes ne more ponašati z onim napredkom, s katerim se uže z davno ponašajo mnogi drugi narodi. In ko je narod slovenski po stoletnih krvavih bojih vendar se vsaj malo oddalnil, poskušal je nastopiti pot omike in prosvetljenja, ter si zadobiti mej drugimi omikanimi narodi vredno mesto, katero mu po prijenih naravnih zmožnostih tudi pristeje. Ali glej, da se je le otrezel prvega sovražnika — stopil mu je na vrat drugi še hujši sovražnik: Nemec in ponemčeno plemstvo; ta dva sta vzela ubogega Slovence v nepotrebljivo svoje varstvo, ter mu prepovedala, učiti se v materinem jeziku in mu s tem zagradila pot do omike in blagostanja.

Ali kakor je slovenski narod sto in stoletja odijjal silne turške navale, ter pošiljal muhamedove spoznovalec s krvavimi glavami nazaj čez mejo, da oznanjuje svojim rojakom, kako žival v neukrotljiv narod živi na slovenski zemlji — prav tako je pričal nemškim in ponemčenim njegovim stiskalcem, da boče k ljubu vsemu njihovemu pritiskovanju vendar živeti, napredovati in se pospeti do vseh človeških pravic, katere mu gredó po božjem in naravnem zakonu.

In za kar se je ta ubogi, stiskani slovenski narod zavezal, to je tudi storil; bojeval se je ves čas neprestano s poštenim orožjem, ne hivaski, ampak z lica v lice, ter ostro, vendar pa dostenjno tirjal svoje človečanske pravice, katerih si je tudi uže nekoliko pridobil.

All ta pridobitev vendar še ni toliko, kolikorša bi morala biti, da bi nam v povzdigo na častni sedež omike, napredka in blagostanja dostenjno pripomogla, ker žalibog, tudi v novejšem času ne moremo zaznamovati še povoljnega napredka v vseh točkah, za katere se borimo, temuč je še vedno veliko pomanjkljivega, zaradi česar se naša zgodovina ne piše še s zlatimi črkami.

V slovenskih novinah je bilo večkrat čitati, da mi Slovenci ne tirjamo mnogo, namreč: uvedenje našega jezika v šole in urade, potem pak smo zadovoljni. Ali temu moramo odločno ugovarjati, ker tirjatev uvedenja našega maternega jezika v šole in urade, je tirjatev tičoča se le jedne strani, namreč: narodovega jezika. Ali zraven jezikovega prašanja imamo Slovenci še mnogo drugih: šolskih, kmetijskih, gospodarskih, kupičkih in obrtnijskih prašanj, katere vse bode treba pošteno rešiti, ako nočemo tudi v tem delu narodnega našega življenja utoniti v morje tujstva. Mnogokrat se tudi čita, da so tudi vlad samej jako težavne vse te naloge, katere bode mogoče je le po časi in polagoma razrešiti. Na dalje nas zavračajo na lastno požrtvovalnost in trud, češ, vladu ne more vsega storiti; pomagaj si sam i Bog ti pomore. Ali tako govorjenje ni vselej na pravem mestu. Ako natančneje opazujemo narodno gibanje, njegovo prizadevanje in napredek — in ako nadalje opazujemo tudi gibanje vladino, to je: njeni dela in stvorjenji napram podložnim: — ne moremo drugače, nego da ozbiljno kličemo vladu na pomoč, ker po vsem tem moramo spoznati, da za vse točke, katere imamo v narodno socijalnem življenju še rešiti, sami smo preslabi. Ne budem tajil, da nismo po naših zmožnostih uže mnogo storili — in sicer toliko, da se nam

v tej zadevi celo tuječ čudijo — ali storili vendar nismo še vsega, niti dovolj, in to vsled naše nemoči, nekaj tuli vsled tistega prokletega egoizma, katerega, žalibog, tudi mi Slovenci nismo prosti.

Klic slovenskih časnikov do slovenskih milijonarjev in tisočarjev, da bi v tej ali once zadevi kaj storili za svoj narod, bil je bob v steno, in tako moramo žalostnim srecem zabetožiti grenko resnico, da v povzdigo naše svete narodne stvari razen prostega ubogega kmeta, nema skoraj nikdo drug posebnih zaslug.

Zgoraj sem omenil, da nas velikokrat zvraca na lastno moč, kar pa v vseh slučjih nikakor opravičeno ni. Uže sto in stokrat je dokazano, da je slovenski narod priden in delalen narod. Ali žalibog, zraven njegove pridnosti in delalnosti mu manjka voditelja, kateri bi ga vodil po poti koristi, kateri bi mu potem njegovo delo donašalo. In kdo bi narodu bil tak voditelj?

Tak voditelj, ali bolje rečeno voditeljica, bila bi mu modra in praktična postava, po kateri naj bi on svoje življenje vratil. Da bi se pa to v istini zgodilo, morala bi postava moliro in za praktično rabo narejena biti, ter morala bi se tudi v dejanskem življenju spolnolati, ne tako, kakor se spomnjuje tisti glasoviti g, kateri je za vse narode enako ustvarjen, a njegovo dobroto uživajo le »izvoljeni« Nemci.

Naj mi kdo pové, kaj nam koristi ves hrup raznih postav, od katerih ubogi kmet drugačia dobička nema, razen tega, da se največkrat na ta ali oni g. ujame, ter je potem kaznovan.

Tukaj tedaj leži velika — največja krivda poprejšnje vlade, katere sad so bile preprostemu kmetovalcu popolnoma neumljive in brez kritne postave.

Sedanja vlad si res mnogo prizadeva za izboljšanje vseh podvezljiv, na katerih sloni blagostan države, ali zaradi tega ne bodimo preveč popustljivi, katera napaka se nekaj časa sem pri nekaterih slovenskih domoljubih opazuje, ter k ljubu vsem dosedanjim vladinim prizadevanjem nikar ne govorimo, da ona ne more tako hitro vsem ustreči, ampak neprenehoma tirjajmo svoje nam postavno priznane in zabilježene pravice; prav tako tudi njene pomoči, katere nam zvestim državljanom v opravljeni slučajih tudi odreči ne sme.

Nedavno se je v vladinih krogih pretresalo prašanje, o dozdanjem sistemu, po katerem se vladajo deželne občine, ali naj se bi ta sistem predrugačil. Nam se od neke strani stvar vidi sumljiva, in zato našim narodnim poslancem še o pravem času prporočamo, naj se pri tem prašanju odločno potegnejo za korist občin, kajti ni vse jedno, ako so občine pod strogim policijskim nadzorstvom nekih oblasti, ali so pa prosti gospodarji v svojej hiši. Razvidno je tedaj, da občinam treba večje in razširnejše samouprave, ali hočemo res kedaj pričakati boljega sadu, katerega nam bi drevo proste občine rodilo.

Slavna vlad ima telaj v tej zadevi pred seboj silno važno in še ne izpolnjeno naložno, katera je tolike važnosti, da ni vse eno, keda in kako naj se ona reši.

Vem, da se ne bode manjkalo ugovarjalcev, kateri bodo po svoje trdili, da naše občine niso še dovolj zrele za samoupravo, da se tedaj ne bi smelo še Bog ve kakega sadu od njih pričakovati. Da, neovržna istina je to, a vendar le v slučaji, ako bi občine za sprejem večje samouprave prav uravnane ne bile. Gotovo je, da si nikakor ne smemo misiliti pri tem take občine, katera bi za svoje ravnanje nikomur odgovorna ne bila, ampak prav nasprotno, a to le v tolikoj meri, kolikor bi bilo za jedno in drugo stranko prav in koristno, namreč: za občino in vladu.

(Konec prihodnjih)

Dopisi.

Iz tržaške okolice 30. januvarja.

Prokleti nesloga mej Slovanil to je uže marsikdo izustil; proklestvo, katero vladu tudi mej našim ubogim malim narodičem. Da te vrstice pišem, potisnola mi je v roko pero potreba in le edini ta uzrok je, da moram neko stvar obelodaniti, kar sem radi miru zaumlčeval mnogo časa. Nahaja se v Trstu našega naroda stranka, katera posebno narodnost povdaria, a ima v svojem drobu gole sebične in osobne namene. Ta stranka gre časi tu in tam v tržaško okolico na kapljico dobrega vina, kakor pravi, a to ni pravi namen teh pustolovcev, ampak trudi se pri tacih prilikah, kolikor mogoče črnili narodni društvi *Edinost* in delalsko po *porno društvo*. Okolični te ptičke uže poznajo, posebno njih vodjo. Mi priporočamo te ptičke našim okoličanom, naj jim peruti postrigó. K malu bodo volitve v mestni tržaški zbor; eden teh narodnjakov je uže opravil službo iridenti za laški denar, in ako se mu še zablisci srebrniki, gotovo bode agitiral za nasprotnika, tega smo gotovi. Žalostno je za naš narod v Trstu, da taki rovarji z narodnostjo na jeziku omadežujejo njegove svetinje. Proti poštenemu ororu se je lahko boriti, vse drugače je proti hinaystvu in zavratnemu napadu. Mi ne sovražimo nobenega odkritosrčnega nasprotnika in spoštujemo vsako narodnost, ali renegati in intriganiti se nam gnusijo, zato jih bomo bičali vedno i pred njimi svarili, kakor pred peklom.

Popotnik.

Iz Dragonje 26. januvarja.

Za dežjem zasijo svito sonce, a za grupo žalostjo pride vsaj nekoliko veselja. Še le teden dni je, da smo položili v hladni grob truplo nepozabljivega škofa Jurja Dobrile. »Edinost* je uže povedala, kako velikanski je bil pogreb, kajti tudi pokojnik je bil Istri pravi velikan na vse strani. Trst še ni videl toliko duhovnih gospodov pri nobenem pogrebu. Solze so mi oblike lice, ko sem videl mej odlično mestno in vojaško gospodo stopati za rakvo priproste kmete iz Tinjana, škofove rojake, v svojej revnej raševini. Mislim sem si, kako bistro glavo in kako plemenito srce je imel pokojnik, da se je iz priproste koče tako visoko povzdignol! Pokojnik je bil prav rodoljub, kajti on ni delal za svoj narod samo peresom i umom, nego tudi njegova mošnjica je bila povsod odprta, kder je bilo potreba, a tacih rodoljubov je mej nami malo. Da bi južni Slovani imeli dosti mescenov, kakoršen je bil presvitli škof Dobra, ki je daroval vse svojemu rodu, gotovo bi nas ne tlačil tujec, bili bi uže zdavna svoji v svojej hiši. Večen mu spomin!

Potrte od prevelike žalosti nas je pa razveselil glas, da je imenovan za okrajnega šolskega nadzornika v Kopru g. profesor Vekoslav Spindič, rodom Hrvat Kastavec. Kdo zna, kako so zanemarjene slovenske i hrvatske šole v Istri, gotovo se bo radoval imenovanju g. Spinčiča, ki je značaj kakor stene — kamen, mož vsestransko učen, mož, ki je dozorel na mnoge, grenek poskušnji, mož, ki ljubi svoj narod od zibel do groba. Teško delo ga čaka pri nas; zato rodoljub, gladimo mu pot!*

R-k.

Iz Brezovice 24. januvarja.

Poročam Vam žalostno prigodbo, 15. dan t. m. je šel nek gozdnji čuvaj v Brezovici v krčmo s fantom L. K. Ko sta se prijatelja (?) bila napila, otideta zopet po cesti. Nekoliko časa pozneje pride glas, da leži zunaj gozdnji čuvaj na smrt ranjen. Brž priskočijo ljudje, in prineso vsega krvavega in omamljenega nazaj v krčmo.

* Doznel sem, da g. okrajni glavar koperski, g. vitaz Bosizio, si je izbral g. Spinčiča za nadzornika v svojem okraju. S tem je g. glavar nam Slovanom spolnil prvo i najsrčnjejo željo. Le tako naprej!

Glava mu je bila vsa razbita — in po sedmem dnevu je dušo izdahnol. K malu potem so žandarji hudočelen fantalima zaseličili in v zapor peljali. Kaj ne, to je bilo prijateljstvo?! Uzrok krutega dejanja mi še ni znan, pa gotovo človek, ki je rabil tako srečstvo, ni imel več človeškega in moralnega sočutja v sebi. Prelita kri upije v nebo in zahteva ostro kazens. Oj naša mladež, kelaj te sreča pamet!

Iz Goriške 14. januvarja.

Šempeter dobi zlat i srebra kelih v dar. — Šempetrski žalje (pokopališči) i goriške. — Schönpass ali Šempas. Dodatki. — Krasotica contesse de Nugent nec Palavicini obleče stante pede slovenskega učenča. — V Dalmaciji. — Furlanska grdoba.

Te dni je lepi Šempeter pri Gorici za svojo cerkev dobil lep dar G. Baroggi, velebogač v Milanu, jej je podaril 300 f. vreden nov zlat i srebr kelih, mojstrsko delo. Vsa čast daroval, i da bi ga tudi naš bogotaš posnemali. Res bi potem ne bilo treba tako pogostem trikati na cesarjevo blagajnico; ker lahko bi se marsikaj doma opravilo. A nekaterih moščja je pritrdo zavezana. Kar je nekaj časa, pokopavajo v Šempetrskih žaljah (pokopališči) tudi mlilje iz Gorice proti pokopnini od 50 f. Čudno, da nekateri nočej v ilovico goriškega novega pokopališča, ki je pa začistino krasno monumentalno delo, vredno velikega bogatega mesta. Naj pa povem, da imajo v Gorici 2 poti do pogreba: za bogataš po mestu mimo palac, za uboge za mestom, mimo živinskega trga, i zgodilo se je 28 nov. 1880, da, ko se je ubožen sprevod hotel premikati po mestu, se policiji pot zaskočili i rechts um komandirali. Ubogi nema, ni živ ni mrtev, pokoja. — Nek Nemec trdil mi je včeraj, je da Schönpass (ime tako narodne i lepe vasi pri Gorici, ki ima pridno bralno društvo itd.) prav pisano, ne pa naš Šempas; stvar je — dovolite mi to svobodo, dejal sem mu — vendar nekaj drugačna; kajti lahko vam prepis pokražem iz listin 16. i 17. stoletja, kder stoji zapisano za l. 1586, 23 avg.; Zidariz de san pas; 21 avg. son pas itd. enkrat san pas, drugoč son pas, i celo son pass; za l. 1596. 28 mar. san passio; 15. aprila: san pas, san passio; za l. 1646. bere se vprvo: san pass; *Mogoče* — otrešal je z glavo Nemec, a tako hencano po Tomaževu, kakor pravi Manconi o Italiji, »da se zmerom kesá, pa da se vendar nikda ne poboljša* Šempas = sv. Pas ali Bas (sus). Toraj proč se Schönpass, v grapo z Bel-pass. To velja tudi o »Ozlan«, vasici pri Šempasu, ki jo gor. uradije pišejo ze: Ossegliano. Uže od l. 1586. 21. jul. bere se v omenjene listini: B. Jacobus de oslan*. Prav je tedaj, da se čila sedaj na todšnjih vaških kažiploščah za nemško i slov. stran ob enem n. pr. Solkan (ne več: Salcano), Sovodnje (ne več: Savogna) — Duhočna grofinja de Nugent r. Palavicini, toraj krasotica iz visoke aristokracije v Gorici oblači uboge dečke i deklice. Te dni je srečala v Raščelu lepega, pridnega a nekaj siromašno oblečenega fantu. Ustavlja, nekaj se pogovarja z njim, ga odpelje sama v neko prodajalnico, i tu ga dá koj preobleči v novo, zimsko obleko. Bravo! I fant ni še Nemec ni Lah, ampak je — kaj poročete? Slovenec!

Sporočili ste, da mislijo Dalmacijo s Hrcegovino zediniti. Nič ni bolj naravno. A kako, da je vse ropatalo zoper zedinbo Dalmacije s Hrvatsko nameravano l. 1863? Nek politik pisal je v svoji brošuri: »Na črvivih nogah stoji to pršanje; ker tudi narodnostni princip ne zahteva te zedinbo. Pač so Slovani i Dalmatinci po svoji večini (vendar večini); a Hrvati za to še niso; ker imajo svoje lastne naredje, ki ga Posavci ne umejo (Aj Nemec, kde si to čital? Dop.) A beneški lev je povsod ob morji globoke sledi vtisnol. Več od 40.000 je Italjanov i ktorje hoče biti omikan, govori Danteljev ali prav za prav Goldoni — jev jezik. Stara pesem toraj:

raji italijanska nego slovanska naj so naša pri-morja. Zdaj pa utegne gledé na Dalmacijo na-rodostni princip obvezljati, ki je bil nedavno ničen.

Prosim, črne bukve v roke: Nek furlanski fijakar natepaval je 30 let staro, mršavo i hro-mo kljuse, ki je bilo nekdaj kras pred kočijo grofa S.; zdaj v Palmo, zdaj v Gorico ali Trst. Saj ne more naprej, se mu je dejalo na cesti pogostoma, ali ne vidite, da je konj star i brom. Nič ne dě — odgovorjal je na take interpelacije brezsrčnik — ki se ngreje, poleti kakor ptica. I res, kmalu je nesrečnega konja — starca ugrel z neusmiljeno obrnenim bijenkom. Te dni pritepe furlanska grdoba nesečnika zopet pred Pierisov most; kar se ubogo kljuse — nemara življenja sito — naenkrat z vozom vred zaleti v stran, da zvrne sebe, voz i neusmiljena skozi široki vodor — pod most. To bi se bilo zgodilo, da niso te tragikomedije končali pristopivši ljudjé, ker je konj po vsej sili hotel v vodo. Ta uhvata je ubogej stvari naposled vendar le pomagala do — konjedera!

V črne bukve s furlansko spako. Mi pa ravnajmo človeški z ubogu živino!

Z ljubljanskem močvirju 27. januvarja.

Davno uže ni bilo v dragej »Edinosti« od tod brati kakega poročila, morebiti uže mislijo č. g. bralec, da je dopisnik umrl, ali da se nam tu res vso prav po volji godi. Ni to, ni ono! Pač pa je mnogo gradiva za pisanje, le dopisnika se je polastiela neka slabost, vrgel je za nekaj časa puško v proso. Danes pokažem zna-menje življenja s temi vrsticami, tedaj k stvari: Zelo razveselilo me je, ko sem v predzadnjih »Novicah« bral dopis župana iz Ljub. okolice, — zbujoč misel o »županijskih shodi« — ve-sello me je pa še toliko bolj potem, ko sem se prepričal, da to zdravo misel odobrujejo tudi drugi za kmetijski stan uneti časopisi, ter takim županijskim shodom veliko važnost pripisujejo.

Žal mi je le to, da beseda, katero sem sejal uže pre 2—3 mi leti na županijska ušesa — po-gnala je še le sedaj svojo kal; žal, rekel sem, in to zato, ker vidim, koliko bi se bilo v tem času uže lehko storilo za blagostanje ubozega kmetijskega ljudstva. Dobro se spominjam, bili smo v družbi s šupani, (če tudi pri vinu), ko sem priporočal, naj se napravijo župani shodi, raz-lagal pomen teh, ter kaj da bi se s tem doseglo; priovedoval, kako bi morali biti župani zložni, kako bi se morali mej seboj pogovarjati in posvetovati o tej in onej zadavi, ter ne biti pre-pokorni sluge okrajnih glavarjev! Izmej zadnjih je mnogo v tej službi tacih, ki vedo pri kmetijsku tako malo in vendar imajo vsled svojega dostojanstva največjo moč. Oni dostikrat koristne občinske sklepe po vsej svoji moči podirajo, županom pa nepotrebna opravila nala-gajo. Nič kaj dobro se pa ne godi županu, ako je on tako surov, da tacih nemčurskih ukazov ne spoštuje.

Mnogo, mnogo težav se da pri županijskih shodih odpraviti. Vem, da početek ni lahek, vem tudi, da bo mnogo tacih jalovih županov, ki nemajo o tem pojma in bodo tacim shodom ugovarjali in se jih tudi ne vdelevali; toda tega se vi, zavedni župani, ne strašite. Taki nevedneži pridejo do spoznanja in se spokore; če pa tudi tega ne, nič ne de, tri leta in še ne — niso večnost, tačas bode uže vedelo dati ljud-stvo tacim — odpust.

Da se moja uže davno izrečena misel od vas, čestili g. župani, po vsej slovenskej zemlji uresniči, da se o pravem smislu za blagostanje kmetijskega občinstva županski shodi osnujejo, dovoljujem si tu nekoliko opazek dostaviti. Pred vsem je treba vzeti v ozbiljen prevdarek postavo, ki dovoljuje shajati se. Ve naj se uže naprej, da bodo letela pod noge — polena. Po časopisih ali z pismi naj se župani dogovore za dan shoda, nikakor pa ne somenski dan: somenj ima opravilo zase. Potne stroške naj ima župan povrnene iz občinske blagajnice, saj gre za občino. Sklepe pri shodu naj župan najmanj 8 dni potem odboru predloži, in odbor naj svoje mnenje o teh izreče, noben župan naj nikar na svojo pest ne ravna! Časopisi naj natanko po-ročajo govore pri shodih, ker ljudstvo bo potem lahko sodilo župana, je li mu je na sreči občinska korist ali ne. Dan shoda naj se vselej očitno razglasiti, vstop k shodu naj bo dovoljen tudi druzim, samo po sebi pa se umeje, da beseda ne. Posebno koristni bodo taki shodi o volitvah v deželni ali državni zbor. Čas je uže, da v teh kmet kmeta zastopa, ker ta pozna in ve njega težo. Kaj nam koristijo na odličnem mestu »vsevedni Dežmania«, kaj nam koristijo v tacih zborih sami odvetniki, kder se postave kujejo, da jih konj ne prepelje, kako li ljudstvo umeje. V resnicu je sedaj čas odvetnikov, in ako se o tem k malu ne pomore, pomolzejo ti vse skravec do krvi!

Res sem malo v stran zašel, — a oprosti,

dragu bralec! kar pri sreči tidi, konec jezika visi. Vse gospode, z blagost kmetijskega stanu unete, tu prosim, naj po svojih najboljših močeh v to pomorejo, da se začeto delo prej ko moč izvrši. Vam gosp. slovenski župani pa priporočam in kličem: S korajo na delo, pokažite očitno, da se zavedate in da smo Slovenci gospodarji na našej zemlji, ter da nam ni le za naš *grob!*

Dostavek uredništva. Na Koroškem se vrše taki županijski shodi uže več let, in v njih se je dosti koristnega sklenolo. Viada se tudi na take sklepe in nasvete *ozira*. Na Primorskem bi utegnolo to biti sredstvo, da se župani in občinski zastopi iz svoje malomarnosti in zaspansosti probud.

Iz Škoje Loke 29. januvarja.

Stari ljudje ne pomnijo take zime; če bo to dobro za zemljo ali ne, ali morda pritisne bolj proti spomandi še mraz, to je še v božjih rokah. Po seljski dolini, kjer so plavži in tovarne za železo, zelo pogrešajo sneg prebivalci, ker ne morejo ni drvi ni oglja po saneh z gor davačevat. Ker je navada, da ljudje hodijo ob času suše za dež prosit in če je mnogo dežja, za lepo vreme, napotilo je naše gorenje sosedje, da plačujejo v Suši na Zalemoglu pri Materi božjzej za maše, da bi Bog sneg posil. Nekateri se temu smejajo, toča uže Krist je rekel, da vera pomaga.

V našej pisanej Loki bomo imeli v kratkem volitve v mestni zastop, volilni imenik bode 4 tedne, od 1. februarja v mestnej hiši na razgled položen, da se lehko vsak prepirča, če je vpisan ali ne. Volilci loške županije, požurite se, volitev je najvažniji dokaz politične zrelosti; občina, katera si izvoli narodni zastop, kaže, da je omikana; občina pa, katera si izbere ptuji zastop, ki ni naročen, ki le nemško kulturo vsljuje svojim občanom, podobna je polju, po katerec so konjska kopita uničila sad in pridelek. Ločani, več narodne gorkote nam je potreba, ogrejmo se za narodno stvar, kajti tudi ptuji, kateri zahajajo vsako leto mej nas, spoštovali nas bodo od leta do leta bolj, ko spoznajo našo značajnost, na katero mora vsak narod gledati. Soteščan.

Iz katarske Boke, dne 15. januvarja.

Od nekoliko časa sem obrača naša zemlja pozornost nase; živimo v teških okolinostih, preti krvava borba s Krivoščani, Ubljani in Orehovčani. Do danes nemamo nič novega, kar bi vam bilo v časnikarsko porabo, če pa se vprighthod kaj pripeti, ne opustim vam objaviti. Desetega t. m. so bili vsi kneževi in glavarji na dogovoru pri cerkvi sv. Sergija nad Erege-Novem (Castelnuovo) blizu kraja, kjer so poginili 4 žendarji, ter so ustanovili *kolone* (civilno stražo). Kuti so v to stražo dali nad 20 ljudi, koliko drugi rodovi, to mi ni znano. Kar se tiče našega ljudstva, morem vam javiti, da je tako prepalo, da ne bi na njega udarili Krivoščani in Ubljani, in jaz sam nisem varen, ker moram hoditi v parohijo in v selli nočevati ali Bog bodi vsacemu v pomoč, tako tudi meni.

Mi nismo bili dozdaj dopisniki velecenje-nega vašega lista, ali prilika in važnost nje-gova nam je dala povod, da se v njem javimo. Mnogo, preminogo je pitanj, katera bi se dala razpravljati, a najmirejša so nam ona, ki se na-našajo na vzajemno dobro in bratsko ljubezen mej nami i bratji Slovenci. Kadar mi motrimo književnost naših bratov Slovencev, ko nam do-hajajo v roke njih novine, kakor je »Edinost« in v Ljubljani izhajajoči »Slovenec«, vedno na ta misel obhaja, i ne moremo se dovoljno na-diviti plemenitosti njihovega bratskega pisanja o koristi, dobru in vzajemnosti na književnem i stvarnem polju. Čitajoči članke, katere je spisal g. Jaromir Volkov o delu sv. Cirila i Metoda z dodatki o našem vzajemnem slovenskem pismu cirilice: običaje slovenske: Božič pri Srbih in običaje božičnih poslav od Fr. Hubada, ne moremo, da ne bi se veselili bratskega de-lovanja. Zadela nas je tudi v globoko dušo smrt vašega velikana, slovenskega naroda očeta, dr. Bleiweisa i solze so nam tekle po licu, ko smo čitali presunljiv nagrobeni govor plemenitega g. L. Svetca, ki je uplakoval usodo i gubitek slovenskega naroda o smrti neumrlega četa domovine. S tužnim srcem, v solzah nad hladnim grobom, nad Bleiweisovim umrlim te-lesom je govornik našteval pokojnikove vrline plemenito, rodoljubno, nezaboravno. Jeli naša srpska književnost kaj storila i svoj dolg odolžila proti temu velicemu možu, to nam dozdaj ni znano. No, vsakako bi se dalo nadjeati, da zaderski »Srpski list« to stori, ker je srpsko glasilo na Primorju, ki se nikoli ni oddaljavalo: bratska ljubav ga veže, da to stori. Mi moremo to s pravico pričakovati od vsakega srpskega lista toliko bolj, ker smo obvezani v vzajemnosti i bratskej ljubavi prama svojim bratom Slovencem. Eto, mi smo uže omenili, kako se

za nas naši bratje Slovenci zanimljajo, za našo književnost, za naše srpske običaje, kakor n. pr. g. Fr. Hubad v svojem spisu o srpskih običajih. Ta bratski pisatelj nežali truda, da ne bi navajal primer »Vukovega Riječnika« »život Srba seljaka« iz dela čestitega pisca Milana Mihelića; glasovitega pisca Bogišića i pesnika Miladinovića. Vse to, kakor spis odličnega pisca, g. Jaromira Volkova, o našem vzajemnem slovenskem pismu, cirilici, čini so toliko jasni, kolikor rodoljubni, da nas svečano pozivljajo, naj več pazljivosti obračamo do svojih bratov Slovencev, kakor jo ti obračajo na nas; ker ako ima kaj plemenitega, mi cenimo, da je najplemeniteje gojili mehusobno bratsko ljubav, katera se da le s tem doseči, da si podamo drug družemu bratske roke i poučimo o vzajemnih bratskih običajih, jeziku in književnosti. Vzgled nam je dal plemeniti g. Fr. Hubad i drugi; mi Srbi tega bratskega potoka za smemo pozabiti.)

Z Dunaja 24. januvarja.

(*Akad. spolek. — Zeonomir. — G. E. Kramar. — »Slovenija« in lit. društvo. — Štečanost. — Zore. — Venček »slovenskega pevskega društva.«*)

»Akademski spolek« na Dunaji je izdal pred kratkim poročilo o svojem delovanju v bivšem letu. Društvo je brojilo 162 visokošoleev, 11 častnih, 46 ustanovnih in 18 podpornih udov. Izmej visokošolcev jih je bilo 93 iz Češke, 48 iz Moravske, 6 iz Kranjske, 4 iz Štajerske, 3 iz Hrvatske, 1 iz Slavonije, 2 iz Galicije in 1 iz Primorske. Dohodkov je imelo društvo 1229 gld. 13 kr., troškov 1179 gld. 51 kr. Knjižnica ima 4336 knjig. Časopisov ima društvo 138, izmej teh so slovenski, »Slovenski Narod«, »Edinost«, »Zvona«, »Kres«.

V prošlem letu sta bila v odbor izvoljena dva Slovenca, nameč gg. Babnik in Murko, za letos je v odbor izvoljen g. Šusteršič.

Odkar je vsled židovsko-teutonskih agitacij razpuščeno mehnarodno društvo »akad. Lese-halle«, v katerem je bilo često nad 60 Slovencev vpisanih, pogovarjali so se slovenski visokošoleci večkrat, kako ustanoviti slovensko akademičko društvo. Razgovori so bili brezuspešni. Nekaj Slovencev je vsled tega stopilo v »akad. spolek«, nekateri v rusko »Bukovino«.

Ker ima »akad. spolek« uže odkar obstoji, namen zdržati slovenske visokošolece, bilo bi najbolje, da slovenski dijaci podpirajo to društvo, ter s tem dejansko kažejo, da jim slovenska vzajemnost, o katerej tolkokrat govoró, ni prazna fraza.

Hrvatski vseučiliščni na Dunaji so po množih naporih vendar dosegli, da so se jim pravila za društvo »Zvonimir« potrdila. Dne 10. januvarja je društvo prvič zborovalo. Prav iz srca je želeti, da bi ono gojilo iste namere, ko »Velebit«, dokler so ga vodili razborni Hrvatje. Starčevičjanski nazori so utopije ter hrvatskemu društvenemu in narodnemu razvoju zelo škodljivi. Zato jih hrvatski vseučiliščni ne gojé več.

»Slovenija« je izgubila z novim letom zelo marljivega člana g. E. Kramarja, ki je imenovan od ministerstva poljedelstva za popotnega učitelja na Kranjskem ter ima prevzeti tudi ured.

ništvo »Novic«. V »Sloveniji« je imel g. Kramar mnogo izvrstnih predavanj. Na božični večer je predaval v »Sloveniji« zadnjikrat. G. Kramar je bil mej osnovatelji agronomičnega odseka v »Sloveniji« ter je istemu začasno predsedoval. Imenovani odsek ima mnogo članov slovenskih dijakov na visokem poljedeljskem nivojih ter prav lepo doseža svojo svrho, če tudi ne bobna na turškem bobnu o svojem delovanju. Ošaben član literarnega društva se je rogal sicer ob osnovanju imenovanega odseka ter v svoji oholosti rabil grdinu »abschützen«, govoré o imenovanem odseku članih, a mi bi le čestitali, ko bi se literarno društvo moglo ponositi s tako lepim vedenjem i delovanjem, kakor agronomični odsek »Slovenije«. G. Kramar je bil prav vzor slovenskega vseučiliščnika: čisto rodoljubje ga je vodilo v vsem njegovem delovanju. Zato pa je vedno podpiral sè vsemi svojimi možimi »Slovenijo«, v katerej je imel tehtovita predavanja, sodeloval je ko pavec in ob veselih trenotkih vedrl svoje tovariše z dobrim humorjem. On je večno bil pristaž zdravega nazora, da na Dunaji ne gre cepliti slovenskih možij, da je znamenje nezdravega razvoja, ako so slovenski visokošoleci razvojeni v dveh društvih, da se s tem ceplijo gmotne i duševne sile, da je absurdno slišati, da imajo slovenski visokošoleci na Dunaji n. pr. doz. hujžnici!

Ko se je g. Kramar na Dunaji poslovil, sprem-ljalo ga je lepo število »Slov.« družabnikov na kolodvor i po železnici ter peli so mu v slovo!

Pred kratkim je zborovala »Slovenija«. Vde-ležilo se je zborna veliko število slovenskih vse-

niliščnikov. Z velikim veseljem smo pozdravili gg. goste: vrlega Štefana Lapajeta iz Ljubljane, g. načelnika Milave, mornarnice oficirja Dejaka, predsednika »Zvonimira« itd. Posebno nas je veselilo, da je vendar enkrat tudi mnogo udov »lit. društva« spreviedelo, da je »Slovenijo« treba podpirati. Kajti izmej kacih 13 udov tega društva je vpisanih v »Slovenijo« skoraj uže večina. Da bi se slednjič enkrat vse v »Slovenijo« vpisali in v njej v dobrem smislu delovali.

G. Lapajne, ki je bil navdušeno pozdravljen ter jednoglasno za kučegazdo izvoljen, govoril je v krasnem govoru za slog mej slovenskimi vseučiliščniki na Dunaji. »Lit. društvo« se je izčimilo v glavi človeka, ki pač ni imel pravega pojma o zadači slovenskih vseučiliščnikov v mestu kakor je Dunaj. Moralno izbačen iz kroga slovenskih vseučiliščnikov, iskal je nezalovljenežev — našel jih je prav skromno Število. Ko je društvice ustanovil, skušal je kolikor mogoče »Sloveniji« odtegniti moč, posebno je prežal na novice, ki so prišli na Dunaj. Govornik pravi, da s tacim cepljenjem zgubljeva le značaj slovenskih vseučiliščnikov, zato tudi tak domoljub občaluje ta razdroj. Edini, ki se nad to žalostno pričuji veseli, je star renegat Deschman, kakor je to g. L. sam slišal. Udje »lit. društva!« Sramuje se in zjedinitve se zopet sè »Slovenijo«. — Pevci »Slov.« naprošeni so od »Zore« (t. j. srbsko društvo), da so delujejo pri svečanosti sv. Save.

Slovensko pevsko društvo pa ima 14. sreč. drugi pustni venček v dvorani »zur Stadt Wien« (Josefstadt).

Politični pregled.

Notranje dežele.

Nj. Veličanstvo cesarica se je odpeljala 2. t. m. za nekoliko tednov na lov na Angličko.

V delegacijah je vlad zahtevala oseb milijonov goldinarjev, da se upor v Hrcovini zatre. Minister zunanjih zadev, grof Kalnoky je pri tej priliki govoril o uzrokih upora ter rekel, da ga nobena zunanja država ne podpira, hvalli je vedenje ruskega carja, Čnegore in Srbije ter zagotovil, da vlad nema namena Soluna zaseseti.

27. januvarja je obravnavala poslanska zbor-nica dosti važnih predmetov. Najvažnejša je interpelacija dr. Vožnjaka in tovarišev na gospodnega ministra barona Conrada o čudnih razmerah ljudskih šole na Koroškem; glavne točke te interpelacije so te le:

1. Ali je njegove ekscelencie znano, da za 120.000 Slovencev na Koroškem ni ne jedne slovenske ljudske šole in da od 157 na slovenskem Koroškem nastavljenih učiteljskih možij 53 ne zna prav nič slovenski, ostali pa v večini le nepopolno govoriti, a ne pisati?

2. Ali so nj. ekscelencie znani slabii nastopki tega poučevanja, katero zanemarja materini jezik, vsled tega zavira duševni razvoj in goje-nje verskonaravstvenega čuta

Nazadnje so bile nekatera volitve; spomina vredno je, da je moral g. Našerjov samega sebe v delegacijo voliti, ker sta dva tržaška poslanca mandate odložila; g. Wittmanna pa zarad bolehnosti ni bilo v seji.

V finančnem ministerstvu strokovnjaki pretresajo pršanje, ali bi se dovolilo, kakor mnogi želé, tudi v naših deželah pridelovanje tobaka.

Vojni minister je predložil državnemu zboru načrt zakona, po katerem se bo vsakletno število novincev (rekrutov) na podlogi zadnjega številjenja ljudstva določalo. Aktivna vojska znaša o času vojne 800.000 mož; od teh spada 463.586 na Cislajtanijo, 331.414 mož na Ogrsko. Število letnih novincev bo torej v Cislajtaniji zanaprej 55.922 za redno vojsko, in 5618 za nadomestno rezervno.

Baron Taufferer je v zadnjem zasedanju interpeliral pravosodnega ministra ter povdarjal pravico nemškega jezika v sodnijah na slovenski zemlji. 31. januvarja je pravosodni minister na njegovo interpelacijo odgovoril. Odgovor sicer ni bil po volji Tauffererju, pač pa slovenskim poslancem.

Iz Hrcegovine dohajajo redka poročila. Po uredskih vestih stoji četovodja Davidović z 450 možmi mej Fočo in Stolcem. Uporniki imajo Martinijeve puške in majhen top. Pri Bileku ima Osman beg Tanović 200 mož, ki so slabo obroženi in imajo malo streliva. Pri Nevesinji stoji 650 mož, tudi slabo oboroženih, pod poveljstvom vojevoda Mihajla Vojniča. Pri Kamenu je 80 mož pod neznanim poveljnikom. V Bosni je vstaj središče v dolini Železnice, na južnej strani Serajeva; upornikov je okoli 1800. V Kričevi znaša število upornikov 1600, ki imajo dobre Martinijeve puške. Vseh upornikov skupaj je blizu 5000. Iz tega se vidi, da je največ upornikov v srednjem Hrcegovini mej Črnogorsko mejo in Naretno i da skušajo prodreti skoz južno Bosno do srbske meje, da bi odrezali Novi Pazar od Bosne. 23. januvarja je bil boj blizu Mostara, dva bataljona pešpolka Schmerling sta zadebla na Nedreških višinah na 500 vtaborjenih upornikov; dve kompaniji ste jih prijeli. Ustaši so bežali v mestu in se ustavili pri zidanem mostu, ki drži čez Trebiško. Po deset minut trajajočem boju so vstaši zbežali in pustili 200 mrtvih, 53 pa je bilo ujetih. Izmej vojakov je padel en častnik, 6 mož je bilo težko, dva pa lahko ranjena. V 29. dan januvarja pa je bil boj na gorskem sedlu Rogoj blizu Sarajeva. Bilo je tukaj zbranih 100 upornikov, katere so pa vojaki zapodili. Stotnik generalnega stava Babič in stotnik Tychi sta bila težko ranjena, mrtev je en mož in eden ranjen; vstaši pa so zgubili pet mož.

Vnanje države.

Rusija je s Turško sklenila pogodbo, po kateri bo zadnja plačevala vsako leto 10 milijonov frankov za odškodnino iz zadnje vojne.

Garibaldi je na smrtni postelji. Italijanski kralj ga je šel obiskat.

Boutoux-a, vodijo Länderbanke, zaprli so zadnjo sredo v Parizu, pravijo, da zarad goljufne kride »Union generale«.

Ministerstvo Gambeta, katero je Franciji zlatu prihodnost obečalo, nagloma je padlo. Dve tretjini poslancev je zavrglo predlage o reformah. Gambetta ima čas premišljevati, kako hitro se obrača kolo sreči! Novo ministerstvo je sestavil Freycinet, Say je prevzel ministerstvo financ, Ferry notranjih zadev. Vidi se, da bude bolj konzervativno.

V Atenah so prišli na sled zaroti na kraljevo življenje. Zarotniki, katerih so mnogo zaprli, hoteli so napasti kralja na železnici mej glavnim mestom v Pirejem.

Iz Irske dohajajo vedno bolj vznemirljiva poročila. Zasledili so veliko zaroto, katera dela na to, da se Irski od Angleške odtrga.

Guiteau morlec predsednika severno-ameriških držav, Garfielda, bil je pri poročni sodbi spoznan za krivega. Zvijača, da se je delal slaboumnega, izpodletela mu je torek.

DOMAČE STVARI.

Volitev v državnem zboru v Trstu v drugem razredu izvršila se je 4. t. m. tako, kakov smo to uže poprej trdili. Oddalo se je 986 glasov. Izvoljen je bil

gospod Josip Burgstaller

z 615 glasovi, njegov tekmeč, g. dr. Benigher, ki zastopa, kakor Burgstaller, tudi federalistična načela, dobil je 318 glasov; 44 glasov se je razcepilo in 14 je bilo neveljavnih. Irredentu je dobita pet glasov in fakcijo opozicija samo dva. Volitev je zanimljiva za tržaško prebivalstvo, in bomo prihodnjič več o njej govorili.

Cesarjevič Rudolf je daroval za grelne sobe v Trstu 100 gold. Skupaj se je letos našlo v ta namen 1360 gold.

Oporeka škofa Dobrila. Poroča se nam, da je škof Dobril zapustil ribiški prstan svojemu kaclerju, g. kanoniku in generalnemu vikarju, dr. Sustu. Bonum omen! želeni bi temu vrlemu gospodu tudi mitro. Premoženja je zapustil okoli 50.000 gld. ki je namenjeno za semenišče za dečke; iz tega premoženja dobri škofov sluha 300 gld., škofovi sorodniki pa po 200 gld. na leto; služabniki in služabnice dobé polletno plačo. Književnemu društву sv. Jeronima v Zagrebu je voili 1000 gld.

Proračun za mesto Trst za leto 1882 kaže rednih dohodkov 3.528.114 gld., rednih troškov 3.526.395 gld. Izvenrednih dohodkov 4.200 gld. Primanjkljaja se kaže všechno z izgubo pri občnih založiščih 158.181 gld.

Tržaška razstava. Prav marljivo se zdaj zanjo dela. Te dni so se izvolili štiri novi odbori, ki imajo vsak 15. dan sejo. Delujejo zdaj ti li odbori: izvrševalni, finančni, tehnični, časnikarski, loterijski, upravni, občevalni, poljedelski in svečanostni. Razstava utegne vendar le pomenljiva biti, nego se nekaterim dozdeva. — V razstavi se priredi poseben oddelek za obrtništvo vzhodnjih narodov. Mnogo take robe poslije orientalski muzej na Dunaju, katerega podpredsednik grof Zieh je minoli teden tukajbil.

Odvetniška zbornica v Trstu ima 84 udov, predsednik je dr. T. Raicich. 56 odvetnikov biva v Trstu, 24 na Krasu in v Istri. Ne pomanjkuje tedaj nikakor našim pravdarjem — svetnikov in pomočnikov.

Dobrodelenih društev in zavodov ima Trst tri in dvajset. Njih premoženje znaša dosta milijonov, in reči se mora, da se za uboge in bolne mnoga dela. Sedaj se je ustanovilo še eno društvo, »Società di salvataggio«, katerega udje se zavezuje otevati ljudem življenje veličnih nevarnosti.

Kmetijska družba v Trstu, ki ima zdaj 300 udov, imela je v nedeljo občni zbor, katerega se je vdeleževalo razen mnogih mestov. Nekolikor zastopnikov drugih kmet. družb. Profesor Stosich je poročal o delovanju družbe v minolem letu. **Dohodek** je imela 3427 gld. 89 kr., **trošek** 2587 gld. 46 kr. Dalje je omenil, kaj je storila zoper filoksero, ki se je prikazala pri sv. Križu; tudi, kako je skrbela za pospeševanje sviljarstva, v polajšanju živinoreje in pozgo lovanje Krasa. G. Malalanu, kateri je na Opčinah z velikim pozrtvovanjem 2 orala pusti zemlje spremenil v travnik, dala se je nagrada 80 gld. Mi priznavamo, da se je kmet. družba, dasi jej pomanjkuje zvedenih in učenih mož, zadnja leta v prospeku kmetijstva vrlo trudila, in marsikaj koristnega ustvarila. Pa prav tako odločno povdarjam, da prave korenine in zaupanja v prebivalstvu na nobi, dokler ostane nje značaj izključljivo italijanski. Kdo je poljedelec v okolici in na Primorskem? Kdo je vinogradar, sadjar, vrtnar in živinorejec? Slovan. Zakaj torej ni skrbela kmet. družba, da se ljudstvo na kmetijstvu slovenskem jeziku podučuje? Zakaj ne izdaje, kakor kmet. družba v Gradci in v Gorici, gospodarskega časnika v tem jeziku? Ker družba dobiva na leto po 1000 gld. podpore od ministerstva, in ker ima mnogo udov Slovanov, zahtevamo od nje pravico, enakopravnost. Slovenci, kateri ste udje, ne molčite dalje, in tudi od našega državnega poslanca pričakujemo, da na vsekem mestu svoj glas povzdigne!

Tržaška čitalnica ima drugi občni zbor 12. februar ob 8. uri zvečer. Na dnevem redu je: 1. Izbor predsednika in enega odbornika. 2. Dogovor glede stanovanja. K 1. točki pristavljam, da izvrstnemu rodoljubu g. dr. Mandiću iz privavnih razlogov ni bilo mogoče predsedništva prevzeti; en odbornik pa je iz odbora izstopil.

Imenovanje G. Ivan Karabač dosedanj koncepist, imenovan je c. k. okrajnim komisarjem ter ostane pri političnem okrajnem glavarju v Voloskem.

Imenovanje. Cesar je imenoval podravnatelja metereologičnega zavoda na Dunaju, g. Ferd. Osnaghija, **ravnateljem trgovinske in naravnike akademije** v Trstu; podeli mu je h krate naslov in značaj deželnega šolskega nadzornika.

Prvo električno luč v Trstu smo videli te dni v velikej tovarni za stroje. Stabilimento tecnico. V dveh dvoranah, kder je bilo dosih do 80 luči s plinom in petroljem, svet sedaj le 5 električnih svetilnic, pa veliki prostori so svitili kakor po dnevi. Da bi se k malu tudi v luči slave plinove svetilnice nadomestile z električnimi.

Občni zbor delavskega podporne društva je bil dobro obiskan. V odbor so bili voljeni gg. V. Dolenc, predsednikom, J. Dolinar tajnikom, D. Schmidt, blagajnikom. Odborniki gg. M. Polič, Dr. F. Mandić, M. Živc, F. Žitko, J. Gulin, A. Skabar, M. Katulan, M. Stare, Št. Prelec, L. Hajn, J. Besek, A. Maurič, Namestnikom gg. M. Kerže, M. Mlakar, A. Godeša F. Jeršek, V. Ster, B. Baša. Pre-

gle dovalcem gg. F. Schöber, A. Keršič, J. Tosti. Več o zborovanju poročimo prihodnji.

Znanega Črnogorce Perz Mataušiča je 30. jan. obsodila tukajšnja sodinja na 2 meseca zapora, ker se je kljub prepovedi vrnol bil v Avstrijo.

Kmetijskega potujočega učitelja dobi tudi Istra. Namestništvo v Trstu je uže to mesto razpisalo. Plače bo učitelj imel, kakor smo uže omenili, 1000 gld., in 50 gld. dobti popotnine. Prosile morajo imeti spricavo, da so se izučili na katerej kmetijski šoli, in da so zmožni deželnih jezikov.

Tržaških veteranov dal zadnjo sredo pri »Monte verde« je bil zelo živahan; dvorana je bila prav okusno ozalkana in radovanje je bilo splošno.

Borba za slovenski jezik pri c. k. uradnihih prihaja čedalje živahnejša. Starih birokratov se drži dosedanja navada, kakor železna košulja; le počasi in prisiljen se umikajo odločnim zahtevam naših poslancev, odvetnikov, županov in časnikov, kateri visoko drži naročno zastavo s paragrafom 19. decembarske ustawe, ki ukazuje c. k. uradom, naj z ljudstvom občujejo v domačem jeziku. Le pogumno naprej, borba je častna, in zmagata mora biti nača! O razmerah na Primorskem še spregovorimo.

Za narodni dom nabira v Trstu ude in doneske g. Sterle, oddelkni vodja tržaške trgovinske banke. Naj bi naši premožni gospodje v prav obilnem številu pristopili temu zelo potrebnemu društvu. Mi Slovenci res zelo pogremo pravega narodnega ognjišča, katero bi vezalo, družilo in ogrevalo vse Slovence. Tako ognjišče bi bil »Narodni dom«; ustanovimo ga tedaj, da s tem pokazemo, da v resnicu ljubimo svoj dom in narod. — Društvo bo imelo jutri, v nedeljo, ob 10. uri dopoludne občni zbor. Naj se ga tedaj vdeleži, kdo le more. — Doneske za »Narodni dom« prejema v Ljubljani g. dr. J. Stare, hišni posestnik na Marije Terezije cesti.

V Borovnici je — kakor se nam piše — 31. dn. januvarja, umrl tamoznji župnik, gospod Anton Jugovic, poročen leta 1806. v starej Loki. Meseca avgusta lanjsko leto je praznoval sijajno svojo zlato mašo in tedaj so se ga v slavnih besedah spominili skoraj vse slovenski listi. Bil je izobražen mož, mirljiven in dobroščen, da je večkrat samega sebe pozabil. V Borovnici je služboval 20 let in tamoznji župljani so ga cenili visoko. Tudi po drugodi imajo vse, ki so ga poznali, lepe spomine na tega moža poštenjaka. Národná naša stvar je vedno zagovarjal in bil njen zvest podpornik do zadnjega svojega dne! — Pogrób, slovesni, je bil v petek dopoludnje. Bodí mu časten spomin!

Ljubljanska trgovinska zbornica je na predlog g. dr. Poklukarja izrekla, da slovensko protestuje proti nezaupnici, katera sta izrekla zborniška poslanca dr. Schaffer in A. Dreša v zadnjem deželnozoborskem zasedanju sedanjih vlad. vlasti deželnemu načelniku, g. Winklerju; ona ne pripoznavata imenovanih dveh poslancev za svoja pooblaščenca, ter izrekla sedanje vladi in deželnemu načelniku, g. Winklerju, popolno zaupanje. — To je moško stopanje!

Podober dr. Janeza Bleiweisa, viteza Trsteniškega, po katerej izdala barveni odtisk g. Peregrin Kajzel, slikar slovenski umetnik g. prof. Franke v Kranji.

Matične knjige se razpošljajo družabnikom sredi lega meseca.

Kuga mej raki, kakor poročajo »Novice«, opazuje se nekaj časa sem tudi v Krki. Polno mrtvih rakev je videti v Krki i ljudje pravijo, da izmrjajo, ako bolezni ne odjenja.

Slovenska čitalnica se je v Gradeu ustanovila. Z veseljem pozdravljamo to vest toliko bolj, ker tam živi na tisoči Slovencev, ki so dozaj pogrešali narodnega ognjišča, ter se pogubili.

Vodniku v spomin je priredilo društvo »Slovenija« na Dunaju včeraj v dvoranah »zur Stadt Wien« zabavni večer.

Podpiralna zaloge slovenskih vsečiliščnikov v Gradcu je izdala poročilo o delovanju in stanju od 1. 1872 do 1881, ki kaže, da se je 150 poslicem izplačalo 2350 gld. podpore. To je lepo i na čast odbornik, ki tako lepo skrbi za uboge tovariše. Želimo temu društvu mnogo podpornikov.

Postano.

Nevedoč čisljenega imena gospoda dopisnika iz Planine 4. številki »Edinost«, podpisaneznamenjem: —sl—, obračam se tem potem do njega s priznavanjem, da je o noši »modernih dan« meni, kakor tudi marsikom druzemu govoril iz srca — t. dna srca.

Želite li bi bilo, da se omenjeni gospod dopisnik večkrat glasi s svojim spretnim peresom ter svari naše ženstvo pred estetičnim propadom.

V Borovnici, dne 30. januvarja.

J. K.

Postano) na •Postano• v •Soči• br. 3 g. županu J. P. na •Vojščici.

Eto je, v •Soči• se padačati, draga pa oprati se. »Soča« res opere človeka, a mora se tudi sam drgniti. Vi ste pa to opustili na začudenje, hoteč, da sl. občinstvo ne zve, kaka je stvar. Pojasnila manjka od Vaše strani. Vi pravite, da ste očiščeni bili; nam kaj tacega ni znano. Kako pa, ko ni nobene pravde bilo na 2 pritožbi od strani občinjarjev in na Vašo? Ena 2 omenjenih pritožb je leži celo nerešena še pri velesl. c. kr. višje sodnji v Trstu pod štev. 204/1356. Ako ste bili očiščeni, moral bi biti Vaš pritožnik na kateri način kazneni! Kolikor vemo, pa se to ni zgodilo. Pred občinstvo poklicani nemate nicesar, da žigate, povedali niste nč. Mi pa ne isčemo hudožnik, ampak le resnice.

Mi moramo ostati pri tem, kar smo izrekli v prvem poslancem, ter želimo, da tudi sl. občinstvo, aka hočete, pojasnila privoščite. Z Bogom! Brez jeze pisano

Na Vojščici 26. januvarja 1882.

A. Z. in J. L.

Zahvala.

Podpisana izreka sl. vodstvu c. k. Ljorda, veteranskemu društvu in vsem, ki so blagovoljno pogrebovali soprogona Jerneja Gergiča se vdeležiti, najteplejšo zahvalo.

Posebno pa se zahvaljuje sl. podporenemu dežel

Občne znane zaloge čevljarskoga blaga in usnja

EDUARD-A RENZEL

via S. Antonio nuovo tlc. gosp. Marini & C.
obstoječa že nad 30 let naznana sl. občinstvu, da ima vedno, veliko število izdelkov vsake vrste za gospode in gospa. Dobroto in izvrstno blago garantirajo neštetični kupci, kateri si je pridobil zadnja leta Naročila na mero, in tudi poprave se izvršujejo v kratkem času! (26-10)

ARTUR FAZZINI,

Trst, Piazza Caserma N. 4.
trgovina z dišavami, oljnimi barvami, šopki.
Zaloge razne vrste **lak-a, kemičnih izdelkov, bartenik tearin, esenc velika izbirka, mineralnih vod** itd.

Pri vsem najniže cene! (26-7)

Zlatar

JANEZ RISEGARI

Via S. Sebastiano N. 4, I. nadstrop.
zraven štacune z manufakturim blagom **Fratelli Tavolato**, (26-10)

prevzame vsako delo v zlatu, srebru in juvelah, kakor tudi popravo take robe po niskih cen. Naročila so oskrbe tudi v druge kraje natančno.

Jožef Pross

mojster mehanike

ima zaloge šivalnih strojev in primernih šivank itd. Sprejme vsake vrste popravo pri strojih, in izvršuje natančno dela svoje stroke.

Naročila da tudi sprejemajo za zmerno ceno.

Trst - Piazza Rosario - Trst. (26-10)

Anton Tippel

tovarna čevljarskega blaga, via Cavana N. 11. v Trstu.

Naročila se tečno izvršujejo. (26-8)

C. Jaschi

na cesti v Istri (pri sv. Jakobu), Trst. C. k. zaloge smodika. Prodaja en gros & detail. Smidik za lov, za mine, za možnarje. Lastnik dovoljenega skladišča za dinamit. Naročila se izvršujejo natančno v katero bodo dodeljene. V mestu jih sprejema G. Manzin & C. prodajalec cvetlic na vellikem trgu. Palazzo Modello. (26-11)

Staerk & C.

Zaloge obleke za gospode

„Alla Città di Roma“

Skladišče angleške in francoske robe,

Trst, via al Teatro It. 4. (26-12)

Riccardo Dinelli

via Canale N. 7.

Zaloge vsake vrste podob iz mavca in drugih izdelkov iz mramora in alabasta. Tovarna kleja iz mavca za prilepljenje, prodaja na drobno in veliko. (30-8)

Pozlatarska dela

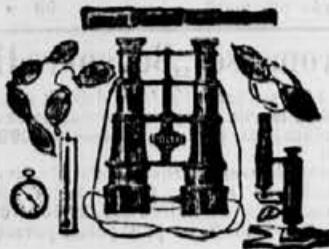
In poprave se sprejemajo v Corsia Stadion Nr. 10 in via Chioza Nr. 24 pri

Petru Jazbetz.

Vsa priprava za pregrinjala na oknah in ogledala po cennih proti vsake konkurenčni. (30-11)

Vittorio Steinbach

optiker, strokovnjak za nacnike v obranjanju oči.

Trst. — Via Ponterosso. — Trst. 10-10

Smolnjakova voda

kemikarja in lekarja

ORESTA BALDO

presega gotovo vsako drugo zdravilo pri slabosti in bolzinih pral pri jetiki i naduti in sploh pri bolezni dihal in čistili. Razen tega se ta voda posebno priporoča kakor gotovo sredstvo za razkušenje in obvarovanje epidemijnih bolezni.

Ta smolnjakova voda naj se zahteva s podpisom pripravitelja.

Steklenica velja 60 kr.

Glavna zaloga: lekarna Rondolini Riborgo. I. Prodaja se v vseh tržaških lekarnah, drugih avstrijskih in inostranskih.

Proti poštnemu povzetju se posilja vsem gospodom lekarjičarjem kamor koli brez odloga po odbitih odstotkih. (26-8)

Franjo Jereb, trgovec

z manufakturim blagom, suknom, tkanino napravljeno obleko, in vlasti s popolno zalogo robe za kočije, z' bordami, traki, čopi in gumbi, kakor tudi s pristojnimi preprogami vsake vrste. Trst, via s. Giacomo (Riborgo) Ghiaccera It. 638-2. (26-17)

Novost v Trstu.

Najnovejši dar za gospé. Nenavaden okusni izdelki **slonokočeni**, primerni za darila k božiču in novemu letu. Priporočamo svojo bogato **zalogu muzikalnega orodja**, ter sprejemam male in velike poprave piskal in orodja na strune, zadnjega tudi najnovejše vrste. Naročila na deželo se oskrbujejo točno in vestno s poštnim povzetjem, po najnižih cenah. Prodajalci dobijo primeren rabat. A. Gyigyi, Corsia Stadion Nr. 10. (tili gostilnice Leon d'oro.) (12-8)

Prava natorna poreška vina

iz zaloge

LUIGI GHERSINA

v Poreču.

V sodnih 30 in 60 litrov v rabe in prišloščnost družin brezplačno na dom postavljena.

Teran à 36 soldov liter

Piantadela 28

Refeš butelja gl. 150.

Zastopstvo v Trstu

— Corsia Stadion N. 10. (10-8)

Giuseppe Fumis

slikar in dekoratér sprejema vsake vrste naročila tapeciranja s papirjem in dekoriranja sob.

Naročila se sprejemajo v •Café volti di Chiozza• Trst. (12-8)

P. T. Počastim se, Vam naznani, da sem pri svojih sedaj povečanej

fabriki za vrvi

napravil oddelok za mikankje in grdešanje konopnino in prediva. Mogoče mi je teda, Vam ponujati najbolje pripravljeno **konopnino za čevljarje, mazzoni, maratello, predivo in konopnino** v kopali po najnižih cenah.

Nadejajoč se Vaših čestitih naročil z odličnim spoštovanjem

L. Peritz

fabrikant vrvarskega blaga.

Cvet zoper trganje, po dr. Malicu.

je odločno najboljše zdravilo zoper protin in revmatizem, trganje po udih, bolečine v krizi ter živilih, oteklini, strpane ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kardokazilne obilino zahval. Zahteva naj se samo «**svet zoper trganje po dr. Malicu**» z zravn stojecem znamenjem; 1 steklenica 50 kr., pravega prodaje in razpoljila samo lekarna pri »samorogu« J. pl. Trnkoczyja na mestnem trgu št. 4 v Ljubljani. (10-3)

ANGELO DELPIN

zaloga pohištva, ogledal in podob.

Od 24 avgusta.

povečano skladišče.

Via del Torrente N. 30-32.

tegodiščem »Armonia«.

Prodaja proti gotovi plači po najnižih cenah.

Ceniki brezplačno.

Pri plačilih na obroke 10% priklade.

Poddružnica

za cerkev sv. Antona, hiša Diana.

Na deželo z vročbo na dom. (10-6)

Bolezen v grlu, kašelj, hripatost, zguba glas, nahod, angino, gripo, itd. ozdravljajo naglo in popolnoma

premirani

hlepčki Prendini

(pripravljeni iz kasija in galuna)

20 letna raba priča o njih izvrstnej modi, in so boljši od vsacega drugega zdravila te vrste.

Varovati se je treba ponarejenih. Ozirati se je vedno na napis

Pastigle Prendini

i paziti da vsak hlepček nosi ime iznajdeljatelja PRENDINI.

Prodajajo se v Trstu v lekarnici PRENDINI in vseh drugih lekarnicah po **30 kr.** škatljica, zunaj colne potese po **40 kr.** in se tudi dobivajo v vseh avstrijskih in inozemskih glavnih lekarnicah. (20-5)

Jožef Waidi

kračaj za gospode. Zaloge novoščne robe. Najniže cene. Dobra natančna postrežba. Corso N. 30, Trst. (26-9)

LA FILIALE

della

BANCA UNION

TRIESTE

s'occupa di tutte le operazioni di Banca e di Cambiale.

a) Accetta versamenti in conto corrente:

Abbonando l'interesse annuo per Banconote per Napoleoni 34% con preavviso di 5 giorni. 34% con preavviso di 20 giorni. 34% a 3 mesi fissa. 34% a sei mesi fissa.

Godimento dell'interesse aumentato le lettere in circoscrizione con 5 giorni di preavviso dal 6 novembre a. e quelle con 12 giorni dal 13 giorni e quelle con 24 giorni dal 25 novembre a. e.

IN BANCO GIRO

abbunando il 3% interesse annuo sino qualsiasi somma; prelevazioni sino a florini 20 000 a vista verso cheques; importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri controllisti l'incasso di Cambiale per Trieste, Vienna e Budapest, rilascia loro assegni per queste ultime piazze, ed accorda loro la facoltà di **domiciliare** effetti presso la sua casa francese d'ogni spesa per essi.

b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonché dell'incasso d'assegni, cambiali e coupons, verso 1% di provvigione.

c) accorda ai suoi committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

La Filiale della Banca Union

(Sezione Meret) s'incarica dell'acquisto e della vendita di merci in commissione, accorda sovvenzioni ed apre crediti sopra mercanzie ad essa consegnate, oppure polize di carico o Warrants.

ROČNI MLINI

stiskalnice za grozdje

in za konserve iz sadja.

Sesalke in cevi iz železa,

Plinovi motori

OTTOVI,

popolneja in bolj ekonomična sistema. Deset njih se rabi v TRSTU.

Zelesne cevi.

Zaloge portlandskega cementa in hidravličnega apna,

Stavbeni stroji.

SCHNABL & C. v Trstu via Carintia 17. (26-9)

Velutina po bismutu

najboljši prah, obrazu in rokam dati poprejno nežnost in mehkoto. Velika elegantna škatla fl. 2. — Vrečica soldov 40.

Trojen izleček kolonjske vode

napravljen po najnovejših iznajdbah izdelovalcev na Laškem, Francoskem, Nemškem in Angleškem.

Velika steklenica soldov 60.

Tinktura „Merville“

Neprimerljivo sredstvo, lasom in brkam vrnoti lepo svetlo črnost. — Steklenica v elegantnem zavitku gl. 1.50.

Prodajalcem se ponuja velik dobiček.

Zaloge v Trstu pri: Artur Migliorini, dišavar in lekar, via Majolica N. 11, I. nadstr. Drugi prodajalci, lekarne: C. Zanetti, G. B. Foraboschi, P. Rocca A. Suttina, P. Slocoevich, G. B. Rovis. V Gorici: G. B. Pontoui, Cristofolotti. V Zadru: Brazzanovich. (20-9)

Gosp. G. Piccoli, lekar v Ljubljani! Prosim Vas uljudno, da mi zoper pošljete 24 steklenice Vaše izvrste **Francove esence**. Sledno pošljite sem uže meje razne bolnike v svoji zupaniji razdeliti, in vpliv je bil vedno izvrsten. — V Fianoni Istra 22. avg. 1881. S spoštovanjem Anton Vlašič, župnik. (20-5)